
FYSIIKAN TUTKIMUSLAITOKSEN JOHTOKUNNAN KOKOUS 2/2026

PÖYTÄKIRJA

AIKA TORSTAINA 15. LOKAKUUTA 2026 klo 10.17–11.18
PAIKKA ZOOM

JÄSENET

~~professori Mikko Alava (Aalto)~~
~~professori Kari J. Eskola (JYU)~~
~~dekaani Sami Hyrynsalmi (LUT)~~
~~vararehtori Jyri Hämäläinen (Aalto)~~
~~professori Emilia Kilpua (UH)~~
vanhempi tutkija Tapio Lampén (HIP henkilöstö)
vararehtori Kaisa Miettinen (JYU), varapuheenjohtaja
~~laboratorionjohtaja Maarit Muikku (STUK)~~
vararehtori Kai Nordlund (UH), pj. (*pois kohdan 10*)
dekaani Sasu Tarkoma (UH) (*kohdasta 4 alkaen*)
vararehtori Tapio Visakorpi (TAU)

VARAJÄSENET

~~professori Andrea Sand (Aalto)~~
~~professori Paul Greenlees (JYU)~~
professori Panja Luukka (LUT)
professori Harri Lipsanen (Aalto)
varadekaani Samuli Siltanen (UH)
~~yliopistotutkija Matti Kalliokoski (HIP-hlöstö)~~
~~professori Ari Jokinen (JYU)~~
johtava asiantuntija Kari Peräjärvi (STUK)
~~varadekaani Gareth Law (UH)~~
~~professori Simo Huotari (UH)~~
~~professori Lasse Laurson (TAU)~~

PUHEENJOHTAJA vararehtori Kai Nordlund kohdat 1–9 ja 11–16 sekä vararehtori Kaisa Miettinen kohdan 10
ESITTELIJÄT johtaja Katri Huitu
ASIAANTUNTIJAT varajohtaja Antti Väihkönen
SIHTEERI hallintopäällikkö Tuulikki Laurila

1. Kokouksen avaaminen ja päätösvaltaisuuden toteaminen

Helsingin yliopiston johtosäännön 17 §:n mukaan hallintoelin on päätösvaltainen, kun vähintään puolet jäsenistä, kokouksen puheenjohtaja mukaan luettuna, on läsnä.

Puheenjohtaja avasi kokouksen ja totesi sen päätösvaltaiseksi.

2. Esityslistan hyväksyminen

Esitys: Hyväksytään esityslista kokouksen työjärjestykseksi.

Päätös: Esityksen mukaan.

3. Johtokunnan edellisten kokouksien pöytäkirjojen hyväksyminen

Esitys: Hyväksytään johtokunnan 1/2026 kokouksen ja ylimääräisen 13.8.2026 kokouksen pöytäkirjat (*liitteet 1–2*).

Päätös: Esityksen mukaan.

4. Ilmoitusasioita

- a) Valmisteluryhmän 3–5/2026 kokousten muistiot (*liitteet 3–5*)
- b) Opetus- ja kulttuuriministeriö myöntänyt Otaniemen lukiolle rahoitusta lukiolaisten CERN-tiedeleirien järjestämiseksi vuoden 2028 loppuun asti
- c) HIP:in varajohtaja Antti Väihkönen nimetty FAIR:in Administrative and Finance Committeeen puheenjohtaksi 1.9.2026–31.8.2028
- d) Henkilöstömuutos CERN:in Suomi-toimistossa
- e) Talousraportti 1–8/2026 (*liite 6*)
- f) Neutronitähtifysiikan huippuyksikön kick-off Helsingissä 30.3.–2.4.2026
- g) CERN MasterClass Kumpulassa 24.2.2026 ja 31.3.2026
- h) CERN ulkonäyttely Code of the Universe Tampereella 5.5.–14.5., Jyväskylässä 19.5.–8.6., Lahdessa 9.6.–29.6. ja Helsingissä 30.6.–16.7.2026
- i) CMS Inner Tracker kokoonpanokeskusten vierailu (Assembly Centre Site Visit) Helsingissä 20.5.2026
- j) FCC-kokous (Future Circular Collider) Helsingissä 8.6.–12.6.2026
 - 9.6.2026 yleisötilaisuus Tiedekulmassa (CERN:in pääjohtaja Mark Thomson, paneelikeskustelu); 10.6.2026 Industry Day
- k) Strong and Electro-Weak Matter 2026 Helsingissä 17.8.–21.8.2026
- l) CMS JETMET -työpaja Helsingissä 19.8.–21.8.2026
- m) SAB:in kokous Helsingissä 25.8.–26.8.2026
- n) HIP:in 30-vuotisjuhlavuoden tapahtumaviikko 31.8–4.9.2026
- o) Tutkijoiden yö 25.9.2026
- p) NUSTAR Week Jyväskylässä 29.9.–1.10.2026
- q) HIP:in henkilöstötilaisuuksia:
 - HIP:in kesäretki 2.6.2026
 - Kesätyöntekijöiden tervetulo-tilaisuus 4.6.2026 ja seminaari 20.8.2026
- r) HIP:in tutkimukseen liittyviä rekrytointia jäsenyliopistoissa:
 - Mika Kortensniemi aloittanut 1.6.2026 Helsingin yliopistossa lääketieteellisen fyysikan professorina (50 %)
- s) HIP:in tutkimukseen liittyviä täydentävän rahoituksen projekteja jäsenyliopistoissa
 - ERC Advanced Grant teoriaohjelman johtajalle Aleksi Vuoriselle HIP:iin

- Suomen Akatemian hankerahoitus Isolde-projektin projektipäällikölle Janne Pakariselle Jyväskylän yliopistoon
- Suomen Akatemian hankerahoitus Euclid-projektin projektipäällikölle Elina Sihvolalle Helsingin yliopistoon
- EU:n Marie Skłodowska-Curie -rahoitus Vahvasti vuorovaikuttavan aineen olomuodot -projektin tutkijatohtorille Hendrik Rochille Jyväskylän yliopistoon

5. *HIP:in johtajan tehtävänäytön tilannekatsaus*

Tutkimuslaitoksen johtosäännön 7 §:n mukaan tutkimuslaitoksen johtajan ottaa Helsingin yliopiston rehtori johtokunnan esityksestä. Tutkimuslaitoksen työjärjestyksen 3 §:n (7.10.2020) mukaan tutkimuslaitoksen johtaja nimetään tehtäväänsä määräajaksi, enintään viideksi vuodeksi kerrallaan.

HIP:in johtokunta nimesi 13.8.2026 ylimääräisessä kokouksessaan HIP:in johtajan tehtävänäytön valmisteluryhmään professori Mikko Alavan (Aalto), professori Kari Eskolan (JYU), professori Emilia Kilpuan (HY) ja vararehtori Kai Nordlundin (HY). Johtajan tehtävän hakuaika päättyi 5.10.2026.

Puheenjohtaja Kai Nordlund kertoi, että HIP:in johtajan tehtävää on hakenut 12 hakijaa, joista osa on tutkimuslaitoksen sisältä ja osa ulkopuolelta. Valmisteluryhmä kutsuu kärkihakijat haastatteluun

Valmisteluryhmä valmistelee johtokunnan 1.12.2026 kokoukseen esityksen johtajan valinnasta. Johtokunta päättää esityksestä Helsingin yliopiston rehtorille. Rehtori haastattelee kärkiehdokasta, ja tekee johtajan valinnasta päätöksen.

6. *Vuoden lopussa päättyvät projektit ja projektien arvioinnit keväällä 2026*

Vuoden 2026 lopussa päättyvät seuraavat projektit: Ydinaineen ohjelman ISOLDE sekä teknologiaohjelman Kiihdytinteknologian materiaalit (MAT) ja Ilmaisinkeräytys laboratoriomittakaavan alkuaineanalyysiin (IDEAL).

SAB:in vuoden 2025 suositusten perusteella arvioitiin keväällä 2026 seuraava projekti:

Ydinaineen ohjelma:

FAIR Operations – FAIR toiminta 1.1.2026–31.12.2028, projektipäällikkönä Tuomas Grahn: arvioitsijana Angela Bracco (University of Milan) ja Dirk Rudolph (Lund University).

Arviointiraportti on pöytäkirjan liitteenä (*liite 7*).

7. Tieteellisen neuvottelukunnan (SAB) suositukset (keskusteluasia)

HIP:in johtosäännön 8 §:n mukaan tutkimuslaitoksella on tieteellinen neuvottelukunta, jonka toimikausi on neljä vuotta. Neuvottelukuntaan kuuluu jäsenenä 6–10 kansainvälisesti ansioitunutta asiantuntijaa tutkimuslaitoksen harjoittaman perustutkimuksen ja teknologiatoiminnan aloilta. Neuvottelukunnan jäsenistä vähintään puolet on ulkomaalaisia. Neuvottelukunnan jäsenet nimeää HIP:n johtokunta. Neuvottelukunnan tehtävänä on arvioida HIP:n toimintaa ja antaa sitä koskevia suosituksia johtokunnalle.

Fysiikan tutkimuslaitoksen tieteellinen neuvottelukunta (SAB) kokoontui 25.8.–26.8.2026 Kumpulan kampuksella. SAB:in raportti on pöytäkirjan liitteenä (*liite 8*).

Johtokunta onnitteli tutkimuslaitoksen johtoa erinomaisesta toiminnasta, ja totesi HIP:in jatkavan menestyksestä toimintaansa sekä samalla uudistuvan mm. uudella projektilla, jossa valmistaudutaan suunnitteilla olevaan FCC-kiihdytimeen. Johtokunta huomioi SAB:in antaneen raportissaan yksityiskohtaisia neuvoja uuden projektin aloittamiseen.

8. Tieteellisen neuvottelukunnan (SAB) kokoonpano (keskusteluasia)

Tutkimuslaitoksen johtosäännön 8 §:n mukaan tutkimuslaitoksella on tieteellinen neuvottelukunta, jonka toimikausi on neljä vuotta. Neuvottelukuntaan kuuluu jäsenenä 6–10 kansainvälisesti ansioitunutta asiantuntijaa tutkimuslaitoksen harjoittaman perustutkimuksen ja teknologiatoiminnan aloilta. Neuvottelukunnan jäsenistä vähintään puolet on ulkomaalaisia. Neuvottelukunnan jäsenet nimeää HIP:in johtokunta. Neuvottelukunnan tehtävänä on arvioida HIP:in toimintaa ja antaa sitä koskevia suosituksia johtokunnalle. (Johtosääntö 8 §).

HIP:in 7.10.2020 työjärjestyksen 4 §:n mukaan tutkimuslaitoksen johtokunta nimeää tieteellisen neuvottelukunnan jäsenet ja puheenjohtajan sekä päättää tieteellisen neuvottelukunnan palkkioista. Johtokunnan puheenjohtaja kutsuu neuvottelukunnan jäsenet tehtäväänsä. Tutkimuslaitos järjestää neuvottelukunnan kokouksen pääsääntöisesti kerran vuodessa.

Tieteellinen neuvottelukunta toimikaudella 1.9.2024–31.8.2028:

- Professori Angela Bracco (University of Milan), puheenjohtaja
- Professori Lars Bergström (Stockholm University)
- Professori Kerstin Borras (DESY & RWTH Aachen University)
- Professori Daniela Bortoletto (University of Oxford)
- Professori Jens Jørgen Gaardhøje (University of Copenhagen)
- Tekniikan tohtori Atte Haapalinna (Okmetic Oy)

- Professori Tzanka Kokalova Wheldon (University of Birmingham)
- Professori Jochen Wambach (Technical University Darmstadt)

Professori Tzanka Kokalova Wheldon on 17.8.2026 ilmoittanut eroavansa tieteellisestä neuvottelukunnasta.

Keskustelussa todettiin, että neuvottelukunta pystyy hoitamaan tehtävänsä myös nykyisillä seitsemällä jäsenellä, eikä neuvottelukuntaa näin ollen ole tarpeen täydentää lopputoimikaudeksi.

9. Tutkimuslaitoksen toimeenpanosuunnitelma vuodelle 2027

Fysiikan tutkimuslaitoksen johtosäännön 6 §:n mukaan johtokunnan tehtävänä on hyväksyä tutkimuslaitoksen toimintaa, taloutta ja henkilöstöä koskevat suunnitelmat. Tutkimuslaitoksen toimeenpanosuunnitelma vuodelle 2027 kaudella 2025–2028 on pöytäkirjan liitteenä (*liite 9*).

Esitys: Johtokunta hyväksyy toimeenpanosuunnitelman vuodelle 2027.

Päätös: Johtokunta hyväksyi toimeenpanosuunnitelman vuodelle 2027 lisäyksellä professori Aleksi Vuorisen johtamasta neutronitähdfysiikan huippuyksiköstä.

10. HIP:in projektirakenne 1.1.2027 alkaen

Fysiikan tutkimuslaitoksen johtosäännön 6 §:n mukaan johtokunnan tehtävänä on päättää tutkimuslaitoksen toiminnan jakaantumisesta ohjelmiin ja hyväksyä uudet tutkimus- ja kehitysprojektit. Johtokunnalle ehdotettavien uusien projektien kolmi-vuotissuunnitelmat ja ehdotettava projektirakenne 1.1.2027 alkaen ovat pöytäkirjan liitteinä (*liitteet 10–14*).

Esitys: Johtokunta hyväksyy seuraavat uudet projektit ajalle 1.1.2027–31.12.2029:

CMS-ohjelma

- FCC Studies – FCC-kiihdyttimeen valmistautuminen

Ydinaineen ohjelma

- ISOLDE

Teknologiaohjelma

- Materials for Accelerator Technology (MAT) – Kiihdytinteknologian materiaalit
- Atomistic-to-TCAD Integration for Radiation Damage in Silicon (AID4Si) – Atomeista komponenttiin – integroitu säteilyvaurion mallinnus pille

Päätös: Esityksen mukaan.

11. Johtokunnan lausunto tutkijanuramallin 3. portaan tehtävän täyttämisestä

Helsingin yliopiston rehtorin 22.6.2022 päätöksen mukaan erillisen laitoksen johtajan tulee ennen päätöksen tekemistä opetus- ja tutkimushenkilöstön neliportaisen mallin kolmannelle portaalle sijoittuvan tehtävän täyttämisestä vähintään kolmen vuoden ajaksi saada johtokunnan lausunto asiasta. Ennen kuin erillisen laitoksen johtaja tekee päätöksen opetus- ja tutkimushenkilöstön neliportaisessa mallissa kolmannelle portaalle sijoittuvan tehtävän tai tutkimusjohtajan tehtävän täyttämisestä vähintään kolmen vuoden ajaksi, johtokunta antaa asiassa lausuntonsa. (*Liite 15.*)

Esitys: Johtokunta puoltaa Christian Eckerin ottamista yliopistotutkijan työsuhteeseen ajalle 1.2.2027–31.12.2031. Tehtävä liittyy teoriaohjelman johtajan Aleksi Vuorisen ERC Advanced Grant -rahoitukseen.

Päätös: Esityksen mukaan.

12. Euroopan hiukkasfysiikan strategian päivitys

CERN:in neuvosto päätti Euroopan hiukkasfysiikan strategian päivityksestä keväällä 2026. Strategia julkistettiin 22.5.2026: <https://home.cern/the-cern-council-decided-to-update-the-european-strategy-for-particle-physics/>

HIP osallistui strategian valmisteluun. HIP kanavoi yhdessä Suomen Fyysikkoseuran hiukkasfysiikan jaoston kanssa strategiaprosessiin suomalaisen tutkijayhteisön kantoja ja on sitä kautta vaikuttanut CERN:in seuraavasta lippulaivahankkeesta eli LHC:n jälkeisestä kiihdyttimestä päättämiseen. HIP:in johtaja oli CERN:in neuvoston asettaman Euroopan strategiaryhmän jäsen (The European Strategy Group, ESG).

Keskustelussa johtokunta huomioi HIP:in uuden FCC-kiihdyttimeen valmistautumisen -projektin sisältävän yhteistyötä sekä kokeellisen että teoreettisen fysiikan kuin myös HIP:in jäsenyliopistojen välillä.

13. Tulevia tapahtumia

- HIP:in mentorointitilaisuus 22.10.2026
- Hiukkasfysiikan päivä Helsingissä 11.11.2026
- Nordic-Baltic post-ESPP -kokous Tallinnassa 12.11.–13.11.2026
- HIP:in henkilöstökokous 26.11.2026
- HIP:in joulukahvit 18.12.2026
- HIP Happy Hour kuukauden viimeisenä perjantaina Kumpulassa

14. Muut asiat

Ei muita asioita.

15. Johtokunnan seuraava kokous

Johtokunnan kokous 3/2026 pidetään 1.12.2026 etäkokouksena.

16. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11.18.

Kai Nordlund
Vararehtori, johtokunnan puheenjohtaja

Tuulikki Laurila
Hallintopäällikkö, johtokunnan sihteeri

Asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti Helsingin yliopiston asian- ja dokumentinhallintajärjestelmässä (RIIHI).

Tämä asiakirja on allekirjoitettu

Lista allekirjoittajista

Allekirjoittaja

Todennus

Tuulikki Laurila

26.10.2026 16:05:27

Dokumentinhallinta

26.10.2026 16:05:27

Kai Nordlund

26.10.2026 16:10:42

Shibboleth

26.10.2026 16:10:41